

До протоколу № 203
від 25 березня 2026 року

ВИСНОВОК

до проекту Закону України
«Про внесення змін до Закону України
«Про державну допомогу суб'єктам господарювання»
щодо особливостей застосування його положень під час дії
правового режиму воєнного стану та вдосконалення моніторингу
державної допомоги суб'єктам господарювання»
(реєстр. № 14345-1 від 15.01.2026)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) за дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука на своєму засіданні 25 березня 2026 року (протокол № 203) розглянув у межах предмету відання проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо особливостей застосування його положень під час дії правового режиму воєнного стану та вдосконалення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» (реєстр. № 14345-1 від 15.01.2026), поданий народним депутатом України Л.Буймістер, і зазначає таке.

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку визначений головним з опрацювання цього законопроекту.

У пояснювальній записці зазначено, що законопроект є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо відновлення дії його окремих норм, особливостей їх застосування під час дії правового режиму воєнного стану та удосконалення проведення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» (реєстр. № 14345 від 30.12.2025).

Метою альтернативного законопроекту є відновлення повноцінної дії Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» в умовах воєнного стану, забезпечення його відповідності праву ЄС та підвищення ефективності державної підтримки бізнесу. Законопроект розроблено з урахуванням особливостей воєнного часу, зокрема, він пропонує поновити дію механізмів контролю державної допомоги, але із визначеними винятками для територій активних бойових дій чи окупації. Одночасно законопроект

спрямований на вдосконалення моніторингу державної допомоги та механізмів контролю за її допустимістю для конкуренції.

Законопроект опосередковано стосується предмета відання Комітету з питань освіти, науки та інновацій, зокрема в частині правового регулювання державної допомоги у сфері культури та креативних індустрій, а також державної підтримки проектів Українського інституту книги, діяльності Українського молодіжного фонду та стимулювання індустріальних парків, які у чинній редакції Закону виключені зі сфери його дії, але відповідно до запропонованих змін підпадатимуть під загальні правила контролю державної допомоги.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ) зазначає, що законопроект має низку концептуальних та техніко-юридичних недоліків, зокрема виходить за межі предмета регулювання Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», містить неузгоджені з чинним законодавством положення та не супроводжується належним фінансово-економічним обґрунтуванням.

Щодо зауважень, які стосуються предмета відання Комітету з питань освіти, науки та інновацій, ГНЕУ звертає увагу, що законопроектом передбачається можливість створення у структурі Бюро економічної безпеки спеціальних підрозділів, закладів освіти та наукових установ, а також власного тренінгового центру, що потребує додаткового обґрунтування та фінансових розрахунків

ГНЕУ також зауважує, що такі зміни мають розглядатися в межах окремих законодавчих ініціатив, оскільки вони стосуються організації діяльності державних органів та системи підготовки кадрів і наукового забезпечення їх діяльності.

Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) пропонує в підпункті 3 пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту:

1. В абзаці першому частини першої запропонованої законопроектом редакції статті 14 слова «заклади освіти та наукові установи» замінити словами «державна установа із спеціальним статусом «Тренінговий центр Бюро економічної безпеки України».

2. У запропонованій законопроектом редакції статті 28:

- слово «підготовка» у відповідних відмінках замінити словами «початкова підготовка»;

- абзац четвертий частини першої виключити;

- в частині восьмій слова «в національних та іноземних навчальних закладах» замінити словами «в українських та іноземних закладах освіти».

Також МОН України зазначає, що термінологія законопроекту потребує приведення у відповідність до законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про професійну освіту» та «Про фахову передвищу освіту».

Національна академія наук України (далі – НАНУ) повідомляє про наявність суттєвих концептуальних і техніко-юридичних недоліків законопроекту, зокрема у частині дотримання принципу правової визначеності, конституційності та узгодженості з чинним законодавством. Запропоновані

норми щодо механізмів контролю та моніторингу державної допомоги створюють ризики надмірної дискреції або, навпаки, формального автоматизму прийняття рішень, що може негативно вплинути на прозорість та стабільність фінансування закладів освіти і наукових установ. Невизначеність окремих процедур та повноважень уповноважених органів може призвести до правової нестабільності у сфері державної підтримки наукових і інноваційних проектів, у тому числі тих, що реалізуються в межах міжнародного співробітництва. В умовах інтеграції України до правового простору ЄС такі ризики є особливо чутливими, оскільки державна допомога у сфері освіти та науки повинна відповідати чітким і передбачуваним правилам.

З огляду на викладене, НАНУ зазначає, що з метою забезпечення правової визначеності та стабільності механізмів державної підтримки освіти, науки та інновацій законопроект потребує суттєвого доопрацювання з урахуванням зауважень висловлених у її висновку.

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України» в цілому підтримує необхідність відновлення повноцінної дії Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та гармонізації його з правом ЄС, однак зазначає, що поданий законопроект містить значну кількість недоліків техніко-юридичного та змістовного характеру, зокрема нечіткі визначення термінів, невідповідність окремих положень *acquis* ЄС та надмірну складність регулювання, у зв'язку з чим потребує суттєвого редакційного доопрацювання.

Національна академія педагогічних наук України зауважень чи пропозицій до законопроекту не має.

Антимонопольний Комітет України не підтримує законопроект у запропонованій редакції, оскільки його положення не забезпечують належної правової визначеності та повної гармонізації з *acquis* ЄС у сфері державної допомоги, що створює ризики порушення зобов'язань України за Угодою про асоціацію. Окремі норми щодо визначення економічної діяльності, послуг загального економічного інтересу та незначної допомоги можуть призвести до обмеження або правової невизначеності державної підтримки закладів освіти, науки та інноваційних проектів. Відсутність чітких механізмів прозорого обліку та контролю державної допомоги додатково підвищує регуляторні ризики та потребує суттєвого доопрацювання законопроекту.

Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського союзу зазначає про наявність положень, які стосуються міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та права Європейського Союзу.

Підкомітет з питань вищої освіти, розглянувши на своєму засіданні 23 березня 2026 року у межах предмету відання Комітету проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо особливостей застосування його положень під час дії правового режиму воєнного стану та вдосконалення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» (реєстр. № 14345-1 від 15.01.2026),

поданий народним депутатом України Л. Буймістер, надані до нього експертні висновки, пропонує за результатами його розгляду на засіданні Комітету з питань освіти, науки та інновацій рекомендувати Верховній Раді України повернути законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Заслухавши та обговоривши інформацію голови підкомітету з питань вищої освіти Ю. Гришиної, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» щодо особливостей застосування його положень під час дії правового режиму воєнного стану та вдосконалення моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання» (реєстр. № 14345-1 від 15.01.2026), за результатами його розгляду в першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Направити цей Висновок, а також висновки Національної академії наук України, Державної установи «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України», Антимонопольного Комітету України до Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку, визначеному головним з підготовки цього законопроекту.

Голова Комітету



Сергій БАБАК